

diferențe

diferența dintre solemnitate și o pereche rigidă de umeri
e aceeași cu cea dintre tăcerea asumată și muțenie
aerul se rotește în cercuri
ridicându-ți gulerul pe gâtul lung
invidiat de orice candidat la ghilotină
ori se adună într-o cocoașă înțepenită
sub cămașa în dungi –
liniile paralele se fugăresc pe piele fără să lase urme
se scurg între cer și pământ
legând infinitul mare cu infinitul mic
orgoliul frânt cu umilița la schimb
trufia disimulată într-o capitulare în șoaptă

diferența dintre singurătate
și o femeie întinsă lasciv pe canapea
e aceeași cu cea dintre exilarea impusă și fuga în cerc
îndepărtându-te de casă
cât să acoperi cu gândul distanțele astronomice
între copilăria prinsă într-o plasă cu fluturi
și umbra întinsă la refuz pe o câmpie străină

cu destinul la jumătate schimbat
în liniștea altora
poți să mori și nu va auzi nimeni

anul câinelui

lui Mircea Ionescu

îmi caut urma în culcușul de frunze
sub o piatră încinsă de viermuiala
sufletelor care mi-au făcut loc
cu brațul subțiat
jumătate centaur, mai mult de jumătate om
întesc în steaua din care am căzut din calcul sau eroare

trecerea mea pe aici nu e decât o repetiție
înaintea marii călătorii pe spinarea câinelui de lemn
îmi potrivesc respirația cu a lui
puterea ascunsă în slăbiciuni studiate
frica de a vedea capătul drumului
când morții dragi mă vor ține de mână
luminând ca păpădiile câmpia scaldată de lună

ghemuită în jurul inimii
voi măsura pământul cu palma

în contra-anotimp

la tine e iarnă
pustiu și liniște de parcă orașul a fost evacuat
se întunecă devreme și rămâne așa

vii spre mine încet
câlcând apăsat
și cu fiecare pas ceva dispare definitiv

la mine e vară

Carmen FIRAN

Eram în drum spre California cu gândul să ajungem și la casa lui Henry Miller din Big Sur, când am aflat vestea morții lui Salinger. Doi scriitorii pe care i-am îndrăgit de tânără, când literatura americană ajungea la noi în colecția „Globus” a editurii Minerva sau în „Romanele Secolului XX” ale editurii Univers. Citeam fascinat volumele de proză scurtă ale lui Steinbeck și Saroyan, întâmplător și ei din California, despre care atunci nu știam mai nimic, romanele lui Updike și Below, și intram imaginar într-un spațiu nesupravegheat al comunicării, lipsit de mistere și de metafore, într-o lume directă cu oameni care se livrau simplu asumându-și aventura fără teama erorilor sau pedepsei.

Abia ieșisem din adolescență când am citit *De veghe în lanul de seară* dar cartea nu m-a impresionat pe măsura legendei pe care o crease.

Recitat însă după mulți ani, mi s-a relevat altfel, ca un manifest al frondei și ca o previziune a alienării care avea să lovească America așa cum aveam s-o cunosc mai târziu. Salinger își prezice chiar viitorul personal în acest roman de debut și doar peste un an va lua soarta eroului său, va fugi de lume, de faimă și responsabilități și se va autoizola, până la trecerea în neființă la 91 de ani, într-o casă mică din Cornish, o așezare de 1600 locuitori în statul New Hampshire.

Romanul a depășit însă cu mult gloria autorului său. Vândut în peste 60 milioane de exemplare de la apariția sa în 1951, a devenit un clasic, a intrat în literatura de școală, și-a păstrat forța și prospețimea peste ani și, mai mult, a fost una din scrierile vizionare asupra evoluției relațiilor dintre copii și adulți, a adâncirii prăpastiei între generații și înstrăinării umane. Inocența

Poeme

nu ajunge decât ecoul zăpezii strivite
brațele tale băjbând într-un spațiu alb și închis
ca un cearșaf de spital

în cele din urmă întunericul și lumina arată la fel
tunelul care te scuipe afară și cel care te soarbe înapoi

trag perdelele la fereastră peste un contra-anotimp
din care nimeni nu s-a mai întors cândva

sărbători

care alegorice înțesate cu toată aberația triumfului
coifuri și trompete lucitoare glorificând spaima
de a rămâne singurii cuceritori ai pământului
femei cu sâni de plastic își mișcă șoldurile pe lambada
intuind singurătatea care urmează după fiecare strigăt de luptă
veteranii sug din tubul cu oxigen aburii altor imperii
scaunele scoase la soare în Bryant Park rămân libere
scamatorii își păstrează dieta cu tumbe măsurate
Papa ne redă dragostea în ritmuri de Gospel
pregătindu-și pantofii cu vârf ascuțit

ecranele electronice din Times Square
amestecă cifrele cu rapiditate:
bursa de azi, cotele înecaților,
noii născuți în ultima secundă în India,
numărul obezilor care vor înghiți
și ultima picătură din Golful Persiei,
bărbați înșelați, așteptări contrazise,
visele exilaților întinse la uscat
ironia destinului și hohotul de râs
după fiecare experiment
petale de flori căzând din cer,
manifeste întoarse pe dos
îndeamnă la tăcere și ordine
dansatori resemnați cu picioare de lemn

din carul de foc moartea pocnește din bice

supoziții

cum ar fi arătat mântuitorul
dacă ar fi ajuns bătrân
și-ar mai fi dat el
chipul nostalgic neînduplecat
ziditorilor de biserici
demolatorilor trufași în căutare de mituri
ori vinovat și-ar fi îndecat
propriile încheieturi
lăsând apa să rămână apă
și orbii să-și vadă de drum

Carmen FIRAN

și-ar mai fi dat el și ultimul fiu
îndoielii
ori seara lăsându-și capul
pe genunchii Magdalenei
ar fi văzut pământul la fel de rotund
învârtindu-se pe degetul ei arătător

culorile au încă sunete

vă scriu: îndepărtați-vă de moarte
ea vine oricum, își înfășoară oul la loc
în cuibul lui de fire strălucitoare
fugiți cât mai departe acum și în fiecare seară pe la nouă
când degetul ei împinge limba ceasului deșteptător
cu încă un suflăt, un ton, un bătrân mai la dreapta
o femeie și mai la dreapta, un șir de păsări la geam
ciugulind din inima mea

ea veghează neobosită în prag
ca un câine credincios atent
să nu te irosești oricât în lumea asta
care are nevoie de tine
doar cât să-ți numere numele pe o hârtie

îi frâng șira spinării și ies afară
acolo unde culorile mai au încă sunete
orbii mă trec strada
mă trec cu vederea

de partea cealaltă așteaptă un câine negru tăcut

patriotism întârziat

există o țară și mai îndepărtată
decât cea în care tocmai ai ajuns
prea târziu și dintr-o direcție greșită
dintr-o dorință interpretată nepotrivit
cum ți-ai prelungi visul până ce trupul extenuat
ar lua forma cearșafului ud
și fantomatic ar da buzna în orașe interzise
ori ar escalada munți demult prefăcuți în cenușă
locuri pe care oamenii au obosit să le locuiască
și s-au urcat urlând pe acoperișuri,
au sucit gâtul păsărilor,
au zburat, s-au înecat, au înnebunit
au fugit cu măruntaiele ieșite
murmurând cântece de luptă
și au părăsit patria fiecărei zile a săptămânii
unde distanțele nu mai înseamnă nimic
nimic nu mai e acolo unde știai că ar trebui să fie

s-a umplut pământul de rătăcitori și de patrii mobile
cerul e doar un punct de tranzit
prin care călătorii își savurează deriva

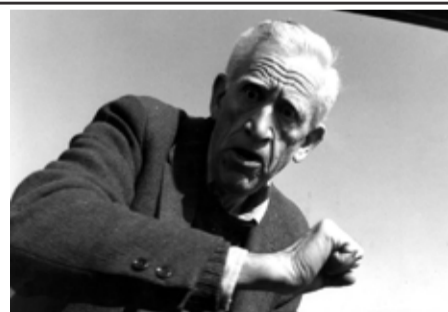
J.D. Salinger

copilăriei și lumea duplicitară a adulților,
salvarea iluziilor cu prețul amputării forțate
a visului într-o realitate crudă sau superficială
sunt azi teme care trec din literatură în
patologia societății moderne.

Holden Caulfield, protagonistul cărții,
a sedus generații de tineri, a provocat
controverse și îngrijorări, a stârnit admiratori
și imitatori, fiind expresia psihologiei
americane nealterate de corectitudinea
politică de mai târziu. Transformat într-un
cult, mitul Caulfield a avut chiar și urmări
tragice, când în 1980 un fanatic Beatles, l-a
împușcat pe John Lennon invocând că ar fi
fost inspirat de romanul lui Salinger care
„deține multe răspunsuri”...

Între cărțile scrise mai târziu se numără
romanul *Franny și Zooey*, și multe
nuvele în care apare neliniștita familie
imaginară Glass: *Carpenters*, *Seymour* – o
Introducere. Ultima povestire publicată
este *Hapworth 16, 1928*, apărută în 1965 în
„The New Yorker”.

Pentru mine Salinger este inegalabil,
însă în volumul *9 povestiri* unde am citit și

recitat *O zi perfectă pentru peștele banană*,
mi s-a părut o capodoperă.

Admirabil creator de proză scurtă, între
cei mai mari pe care America i-a dat
în secolul trecut, Salinger a optat pentru
a rămâne un copil mare până la sfârșit. A
refuzat interviuri, publicitate, să i se
ecranizeze cărțile, dar a continuat să scrie,
se spune că într-un buncăr de piatră, rupt
de lume și fără nicio dorință de socializare
sau de a-și savura succesul. După moartea
sa sunt așteptate să apară peste 15 cărți
scrise în timpul izolării pe care autorul le-
ar fi încuiat într-un loc sigur. În 1980
Salinger mărturisea: „Îmi place să scriu
și vă asigur că scriu cu regularitate. Dar
scriu pentru mine, pentru propria mea
plăcere. Și vreau să fiu lăsat în pace să
o fac.”